

Kaart van Het Gooi en Omstreken

Bescherm de biotoop stad en de stadsvogel

Interview Han Westendorp, stadsvogeladviseur in Hilversum, door Hanneke Cusell

Op een mooie ochtend in maart, onderweg naar Han Westendorp, vraag ik me af of twee stadsvogeladviseurs in Hilversum niet een beetje veel van het goede is. Han is dat nu zo'n twee jaar, maar Rolf Bruijn vervult deze functie al sinds 2021 (zie De Korhaan herfst 2025). Al gauw wordt me duidelijk dat dat zeker niet het geval is, want er is meer dan genoeg werk voor beiden.

Ommekeer naar de stad

Han vertelt: "Toen ik zo'n zes jaar geleden met pensioen ging, wilde ik iets doen dat zinvol maar ook leuk is. Dat is het vogelwerk geworden." Inmiddels heeft hij zich onder andere via de Eempoldertellingen, de werkgroep Zwaluwen en het leiden van excursies actief binnen de Vogelwerkgroep ingezet. Maar sinds een jaar of twee is hij vooral gericht op de stad. Bevlogen vertelt hij verder over deze nieuwe focus: "Het idee was altijd om naar buiten te gaan en daar de vogels te beschermen. Dat zat niet alleen in het DNA van de

Vogelwerkgroep maar gold in feite heel algemeen. Ook in het programma van de Vogelwerkgroep is nooit een excursie in de stad geweest. Voor mij is de ommekeer gekomen toen ik de film 'De Wilde Stad' zag. Die was voor mij echt een eyeopener. In de stad is er ook heel respectabele natuur."

Natuurinclusief wonen!

Eenmaal door de film wakker geschud heeft Han zich verder in stadsvogels verdiept, onder andere aan de hand van de boeken van Jip Louwe Kooijmans 'Stadsvogels' (2009) en 'Stadsvogels in hun domein' (2014). Daarna heeft hij zich door Vogelbescherming Nederland tot stadsvogeladviseur laten bevorderen. Han: "Het werd me steeds meer duidelijk dat er aandacht nodig is voor stadsnatuur en stadsvogels. Het is niet genoeg om natuurinclusief te bouwen. We moeten natuurinclusief leven en wonen. Dat wil zeggen: we moeten de natuur de gelegenheid en ruimte geven om zich in de stad te handhaven. We zijn niet alleen."

Han Westendorp | Ilona Hartman

"Steden ontwikkelen zich" gaat hij verder. "Vroeger was er een stad in de natuur. Nu is het andersom: op een kaart zie je grote rode vlakken met bebouwing en daartussen postzegeltjes groen. Alle natuurgebieden zijn doorsneden door bijvoorbeeld wegen en spoorlijnen. Als we nu bijvoorbeeld een natuurbrug aanleggen, vragen we voor welke dieren die is bedoeld. Maar het gaat niet om het maken van natuur; het gaat om het zoveel mogelijk herstellen van de schade aan de natuur. Deze parallel van doorsnijdingen zie je ook in de stad. De verstening ervan ruikt op en in tuinen zie je steeds meer schuttingen in plaats van heggen, waardoor bijvoorbeeld de egel niet meer van de ene naar de andere tuin kan."

Roodborst op schuurtje, Hilversum,
18 november 2022 | Doortje van Dijk

Han Westendorp voor zijn huis | Hanneke Cusell

Vogels in de stad beschermen

Han: “De biotoop stad, en daarmee de stadsvogels, verdient onze bescherming. Daarvoor zijn meerdere redenen. Allereerst zijn vogels leuk. Verder is ondertussen wel bewezen dat biodiversiteit en natuur goed zijn voor de gezondheid en het algemeen welbevinden. Een ander belangrijk argument is dat het om het buiten groen te houden ook met de natuur in de stad goed moet gaan. Die vormt immers de stapstenen voor de natuur buiten de stad. Dat de natuur zelf rechten heeft om te bestaan is daarnaast een, zij het wat moeilijk, argument.”

“Maar misschien is het belangrijkste argument nog wel het economische belang: verslechtering van biodiversiteit is slecht voor de economie. De VN waarschuwt dat het wereldwijde verlies aan biodiversiteit een directe bedreiging vormt voor de wereldeconomie. Het is dus voor onszelf van betekenis om de biotoop waarin we wonen en werken natuurinclusief gezond te houden.”

Kerkelanden Groent

‘Kerkelanden Groent’ is een pilot van Groene Bondgenoten. Dit is een initiatief van Vogelbescherming Nederland en het is opgericht door een samenwerkingsverband van Vogelbescherming Nederland, LandschappenNL, de Natuur- en Milieufederaties, IVN Natuureducatie, SoortenNL, en Natuurvereniging KNNV. Kernbegrippen bij Groene Bondgenoten

zijn vrijwillige inzet en samen werken aan een bepaald doel binnen een bepaald kader.

Han: “De Kerkelanden is een wijk in Hilversum. Ilona Hartensveld maakte zich op particuliere titel erg druk om vergroening van de Kerkelanden. Maar om dat in je eentje te doen is bijna onmogelijk. Je mist slagkracht en dan bloedt zo’n buurtinitiatief al gauw dood. De groene groepen van de Infoschuur hebben ‘Kerkelanden Groent’ tot een Gooise pilot van dat landelijke idee gemaakt. Piet Spoorenberg en ik zijn in dit project de vertegenwoordigers van onze Vogelwerkgroep. De lokale groene groepen en ook de landelijke hebben wat geld toegezegd. Dat is nodig want als je denkt aan acties voor het vergroenen van tuinen, dan gaat het

al gauw om folders, een bijeenkomst waarvoor je ruimte in het buurthuis wilt afhuren of prijsjes voor een speurtocht voor kinderen. De kans op succes van ‘Kerkelanden Groent’ is nu groter.” Om de buurtbewoners bij de natuur in hun wijk en bij het project te betrekken, wordt er dit jaar een aantal keren een zogenoemde ‘attentiedag’ georganiseerd. Ook in maart was er zo’n attentiedag, die vooral in het teken van vogels stond. Zo was er een excursie voor buurtgenoten met Piet Spoorenberg en Guido Band van de Vogelwerkgroep als excursieleiders, om te kijken welke vogels er in de buurt zitten en wat er kan worden verbeterd. Verder werd er door de wethouder een iep geplant en waren er allerlei andere activiteiten. Kinderen konden bijvoorbeeld aan de

Excursie voor buurtgenoten met (vlnr) Piet Spoorenberg, Nancy Koster en Guido Band | Hanneke Cusell

Han Westendorp doet research naar stadsvogels | Hanneke Cusell

tafel bij Doortje van Dijk vogelplaten inkleuren en er werden eendenkorven van wilgentenen gevlochten. Ook werd een aantal nestkasten (en een egelhuis) verloot.

Samen optrekken

Door samen op te trekken als Groene Bondgenoten heb je slagkracht. Han: "Daardoor heb je niet alleen betrokkenheid van de Vogelbescherming en de Vogelwerkgroep nodig, maar ook bijvoorbeeld van het Goois Natuurreservaat (GNR) en Vrienden van het Gooi. Vrienden van het Gooi vindt natuur in deze wijken eveneens belangrijk, want het zijn stapstenen voor het buitengebied. Belangrijk

is tevens dat de gemeente erbij is betrokken. De gemeente heeft het Programma Groen Hilversum 2040. Daarin staan veel groene ambities, bijvoorbeeld 'groene aders' door de stad. Groene Bondgenoten kan de gemeenteambtenaar hierbij helpen." Naast particuliere tuinen en de openbare weg gaat het ook om bedrijventerreinen. De gemeente Hilversum wil deze eveneens vergroenen. Han: "Bij een proefexcursie, samen met de gemeente, werd snel duidelijk hoeveel verhard terrein er is en hoeveel hekken er zijn! Er was één bedrijf dat twee struiken in potten aan weerskanten van het ingangshek had gezet. Dat laat zien dat er potentie is: bedrijven kunnen werken aan een groen imago en hun bedrijf aantrekkelijk maken voor klanten. En het gaat om grote oppervlakken. Dus: 'hekken eruit en heggen erin!' Fijn is dat de gemeente weer 'entree' heeft bij de bedrijfsvereniging. Dat gaat helpen."

Het werk als stadsvogeladviseur

Op de vraag waar Han zich zoal als stadsvogeladviseur in Hilversum mee

bezighoudt, vertelt Han: "Ik ben actief in de pilot 'Kerkelanden Groent' en ik probeer tevens andere initiatieven te helpen. Verder heb ik contact met de gemeente; daarbij gaat het om samen optrekken en helpen met advies en informatie. En ik heb contact met andere groepen, zoals de Hilversum-100 club. Dat is een lokale beweging die zich richt op sociale cohesie en onder andere Hilversum groener wil maken. En uiteraard hebben Rolf en ik regelmatig contact."

Daarnaast is hij beschikbaar voor vragen. Han: "Als er bijvoorbeeld iemand komt die wil weten wat er voor Gierzwaluwen in zijn buurt kan worden gedaan, kijken we samen of dat zin heeft. Misschien niet zozeer voor Gierzwaluwen, maar misschien wel voor Huismussen. En dan is de volgende vraag hoe je de burens zo ver kunt krijgen. Ik probeer het altijd aan de mensen terug te geven en het te verbreden, zodat ze het zelf verder kunnen oppakken. Er loopt bijvoorbeeld een plan met Feiko Prins om in zijn woonwijk nesten voor Gierzwaluwen

Niet-volwassen Blauwe Reiger verjaagt Kauwtje, Hilversum, 25 mei 2023 | Doortje van Dijk

en Huismussen opgehangen te krijgen. We proberen daar de hele straat bij te betrekken. Een ander voorbeeld: samen met Wobbe Kijlstra kijken we of we de MUS-tellingen in Hilversum kunnen verrijken met zogenaamde jaarrondtellingen van Sovon. Behalve meer gegevens zou dat ook meer betrokken mensen betekenen. Tellen vergroot de attentiewaarde van de natuur voor de mensen. Zo komen er steeds meer mensen die kunnen vertellen waarom er geen Huismussen meer zijn.”

Leuk en zinvol

Wat maakt het leuk om hiermee bezig te zijn? Han: “Het werk als stadsvogeladviseur komt neer op contacten leggen, uitleggen hoe het in elkaar zit, op de hoogte blijven van wat er speelt en terugkomen op eerdere contacten met gemeenten en anderen. Ik vind dat leuk werk en ik vind het fijn om met mensen aan iets zinvol te werken. Een grote motivatie voor mij is dat mijn kleinkinderen hopelijk ook nog kunnen genieten van vogels in de stad en daarbuiten.”

Hij vervolgt: “Ik heb ontdekt dat de natuur in de stad is vergeten en dat daar weinig aandacht voor is. Maar wij zijn niet de enige bewoners van de stad. Daarnaast heeft het mijn kijken naar vogels veranderd. Vroeger was het met vogelaars vogels kijken in het veld. In de stad is het vooral vogels kijken met niet-vogelaars, waarbij je vaker moet uitleggen wat de samenhang is tussen mensen en natuur.”

Meer mensen betrekken

Han vindt het belangrijk dat er meer mensen betrokken raken bij en zich inzetten voor de ‘biotoop stad’. De Vogelwerkgroep heeft dat nu in haar beleid staan. “Het gaat om bewustwording en om een oproep aan alle mensen om actiever te worden in eigen buurt en stad” zegt hij. “Daarbij hoeft niet iedereen te tellen of bijvoorbeeld nestkasten op te hangen. Het is belangrijk dat iedereen haar of zijn eigen ding doet. Het gaat om verhalen vertellen in de krant en op sociale

Excursie voor buurtgenoten | Hanneke Cusell

media, iets uitzoeken op het internet, enz. Maar vooral om elkaar te vinden en samen actief te zijn. Want alleen maak je niet het verschil en alleen hou je het niet vol. Met het idee van Groene Bondgenoten kun je activiteiten in de stad verbreden. Maar het is wel ‘wie de schoen past, trekke hem aan!’ Je wordt niet door de gemeente of een landelijke organisatie aangewezen.”